

Nr 83.

Ankom till riksdagens kansli den 30 april 1929 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av väckt motion angående beredande av viss förmån i löne- och pensionshänseende åt kaptenen E. H. W. Möller.

(1:a avd.)

Uti en inom andra kammaren av herr *Bj. Holmgren* väckt motion, nr 127, har hemställts, att riksdagen ville medgiva, att kaptenen i kungl. Gotlands infanterikår *Eric H. W. Möller* måtte i befodringshänseende till kapten på övergångsstat få jämsställas med de den 1 januari 1928 tvångsvis överförda officerarna av samma tjänsteålder, och sålunda förklara, att beträffande *Möller* finge så anses, som om överföringen skett från och med den 1 januari 1928.

Till stöd för sin framställning har motionären anfört följande.

»Den 1 november 1926 överfördes dåvarande löjtnanten vid kungl. Gotlands infanteriregemente *E. H. W. Möller* tvångsvis till övergångsstat. *Möller* utnämndes den 31 december 1912 till officer och förordnades den 9 december 1927 till kapten i regementet. Under tiden $\frac{1}{7}$ — $\frac{31}{12}$ 1927 var han inbeordrad till tjänstgöring vid regementet.

Möller blev i överensstämmelse med av dåvarande chefen för försvarsdepartementet utfärdade direktiv och på grund av genom läkarbetyg styrkt mindre tjänsteduglighet överförd till övergångsstat i första omgången och blev därigenom för all framtid avstängd från möjligheten att komma i åtnjutande av i kungl. kungörelsen den 23 oktober 1925 med vissa bestämmelser rörande arméns och marinens övergångsstater § 16 omförmälda förmåner, vilka förmåner, så som förhållandena utvecklats, i vederbörlig ordning komma *alla* övriga tvångsvis överförda officerare av 1912 års kurs till del. Endast den omständigheten, att genom läkarintyg styrkts mindre tjänsteduglighet, torde hava föranlett, att *Möller* ansetts självskriven till överföring i första omgången. Hade denna omständighet icke varit för handen, skulle *Möller* kunnat överföras i andra omgången (från och med den $\frac{1}{1}$ 1928); i sådant fall hade § 16 i ovannämnda kungörelse blivit på honom tillämplig och han sålunda blivit i befodringshänseende likaberättigad med alla övriga tvångsvis överförda officerare av samma årskurs.

Nu har *Möller* under år 1927 varit inkallad till tjänstgöring under sex månader och har därför att vid tidpunkten för överföringen i andra omgången eller den 1 januari 1928 tillgodoräkna sig en effektiv tjänstetid såsom officer av 14 år och 4 månader, en tjänstetid, som icke väsentligt understiger övriga kurskamraters och i förhållande till några av dessas — t. ex. sådana, som före anställningen såsom aktiva officerare varit reservofficerare eller under kortare eller längre tid haft avsked från lön — är längre.

Under sådana omständigheter synes det mig med billighetens krav förenligt, att Möller i befordringshänseende till kapten på övergångsstat finge jämföras med sina den 1 januari 1928 tvångsvis överförda kurskamrater, detta desto mera, som den slutliga gränsen för sådan befordran jämlikt ovannämnda kungörelse § 16 just sammanfaller med 1912 års officerskurs och Möller är *den ende*, för vilken en dylik framställning kan ifrågakomma.

Uti en den 19 november 1928 dagtecknad underdånig skrivelse har chefen för kungl. Gotlands infanterikår hos Kungl. Maj:t gjort underdånig framställning i här berörda hänseende, men har Kungl. Maj:t genom beslut den 18 januari 1929 ej funnit denna skrivelse till någon Sin åtgärd föranleda. I detta ärende har emellertid arméförvaltningens civila departement avgivit underdånigt utlåtande och härvid bland annat framhållit, att ett bifall till förevarande framställning väl icke skulle medföra några konsekvenser beträffande officerare, men att dylika konsekvenser i allt fall möjligen skulle kunna uppkomma i fråga om underofficerare, vilka blivit tvångsvis överförda i första omgången. Häremot må anföras, att om något enstaka fullständigt analogt fall rörande underofficerare skulle föreligga, rättvisa och billighet givetvis även i sådant fall tarvar ett tillmötesgående av härutinnan framförda krav. Då emellertid ingen som helst framställning i sådant syfte hittills blivit gjord, torde man vara berättigad till antagandet, att några sådana fall icke föreligga.

1928 års riksdag har bifallit en motion av likartad innebörd rörande tvenne officerare, båda tillhörande 1911 års officerskurs.»

Utskottet har med stöd av 46 § riksdagsordningen över motionen inhämtat yttrande från försvarsväsendets lönenämnd, vilket yttrande såsom bilaga fogats vid detta utlåtande.

*Utskottets
yttrande.*

Ett bifall till föreliggande motion skulle innebära ett avsteg från de principer, som i samband med 1925 års härordningsbeslut fastslagits i fråga om till övergångsstat överförda beställningshavares rätt att vinna befordran. Vid sådant förhållande och särskilt med hänsyn till den prejudicerande betydelse, som ett medgivande av den i motionen ifrågasatta undantagsförmånen otvivelaktigt skulle innebära, har utskottet i likhet med lönenämnden icke ansett sig kunna tillstyrka motionärens förslag.

Utskottet hemställer alltså,

att herr Holmgrens förevarande motion (II: 127) icke må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 30 april 1929.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: se under utlåtandet nr 80.

Reservation:

av herr *Holmgren*, som ansett, att utskottet bort tillstyrka bifall till den i ämnet väckta motionen.

Bilaga.

Till riksdagens statsutskott.

Genom beslut den 8 innevarande februari har Kungl. Maj:t anbefallt försvarsväsendets lönenämnd att snarast möjligt och senast den 10 mars 1929 till statsutskottet avgiva yttrande över en av B. Holmgren inom andra kammaren väckt motion nr 127 angående beredande av viss förmån i löne- och pensionshänseende åt kaptenen i Gotlands infanterikår Eric H. W. Möller.

Till åtlydnad härav får lönenämnden anföra följande.

Möller överfördes från och med den 1 november 1926 från beställning såsom löjtnant vid dåvarande Gotlands infanteriregemente till övergångsstat vid samma regemente. Vid tiden för överföringen innehade han en tjänstålder såsom officer av 13 år 10 månader. Han utnämndes till kapten i regementet den 13 december 1927. Han fyller sålunda intetdera av de två villkor, som gälla för vinnande av befordran till kapten på övergångsstat i den ordning, som stadgas i 16 § av kungörelsen den 23 oktober 1925 (nr 429).

I förevarande motion yrkas nu, att Möller, som efter överföringen till övergångsstat under år 1927 varit inkallad till tjänstgöring under 6 månader, måtte i befordringshänseende till kapten på övergångsstat få jämföras med de den 1 januari 1928 tvångsvis överförda officerarna av samma tjänstålder, samt att sålunda beträffande Möller måtte få så anses, som om överföringen skett från och med den 1 januari 1928. Till stöd för detta yrkande åberopar motionären, bland annat, 1928 års riksdags beslut i anledning av en inom andra kammaren väckt motion nr 36, enligt vilket beslut riksdagen medgav, att beträffande kaptenerna i Vaxholms grenadjärregemente K. H. Walter och i Västmanlands regemente E. Hartelius, vilka såsom löjtnanter överförts till övergångsstat från och med den 1 november 1926 och därvid innehaft en tjänstålder av 14 år 10 månader, finge, oberoende av tiden för deras överföring till övergångsstat, så anses, som om överföringen skett från och med den 1 januari 1927.

Militärbefälhavaren på Gotland har tidigare hos Kungl. Maj:t gjort framställning om vidtagande av åtgärd i det syfte, föreliggande motion avser. I häröver avgivet utlåtande har arméförvaltningens civila departement, som på sin tid tillstyrkt bifall till förenämnda motion angående Walter och Hartelius, anfört, bland annat, följande.

Enligt departementets mening borde beaktas, dels att Möller i olikhet med Walter och Hartelius, vilka vunnit första officersanställning år 1911, erhållit dylik anställning först år 1912, dels ock att Möller i följd härav under år 1926, då han tvångsvis överfördes till övergångsstat, varken kunnat enligt vanligen tillämplade grunder befordras till kapten i vederbörligt regemente eller hunnit uppnå den tjänstålder av 15 år, som utgjorde förutsättningen för tillämpning av 16 § i kungörelsen den 23 oktober 1925 (nr 429). Med hänsyn härtill och då, även om ett bifall till militärbefälhavarens framställning icke skulle medföra några konsekvenser beträffande officerare, vilka utexaminerats från krigsskolan samma år som Möller, dylika konsekvenser i allt fall skulle kunna uppstå i fråga om underofficerare, vilka tvångsvis överförts till övergångsstat under den första övergångsperioden för genomförande av 1925 års härordning och vilka, i likhet med Möller, icke uppfyllt villkoren för erhållande av i förenämnda författningsrum avsedd befordran till högre beställning på övergångsstat, ansåge departementet sig icke kunna tillstyrka, att beträffande Möller skulle avlätas någon framställning till riksdagen i det av militärbefälhavaren angivna syftet.

Genom beslut den 18 nästlidne januari har Kungl. Maj:t förklarat militärbefälhavarens framställning icke föranleda någon åtgärd.

Lönenämnden delar den uppfattning, åt vilken civila departementet i sitt förberörda utlåtande givit uttryck. Nämnden anser alltså, att ett bifall till föreliggande motion skulle innebära ett alltför stort avsteg från de villkor, som i samband med beslutet om den nya försvarsorganisationen fastställts i fråga om till övergångsstat överförda beställningshavares rätt att vinna befordran, samt att konsekvenserna av ett dylikt avsteg äro svåra att överskåda. Nämnden finner sig därför icke kunna tillstyrka ifrågavarande motion.

I handläggningen av detta ärende hava deltagit, förutom undertecknad, ordförande, ledamöterna Afzelius, Jansson, P. Nilsson, Giron, J. Nilson och Almroos.

Stockholm den 20 februari 1929.

KARL LEVINSON.

Georg Z. Topelius.